Η ΦΙΛΑΡΕΣΚΟΣ

['Ηθογραφικὸν σκαλάθυρμα]

ὑπὸ

ΚΩΝΣΤ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

Κωνστ. Φ. Σκόκος.

Τὸ ἄσυλόν της, τὸ ἀπόκρυφόν της καταφύγιον, τοῦ ναοῦ της τὸ ἄδυτον, ὅπου νυχθημερὸν προσεύχεται, καὶ ὅπου βλέμμα ἀνθρώπου ἀσεβὲς μηδὲ τῶν συζυγικῶν ἐξαιρουμένων δὲν δύναται νὰ εἰσδύσῃ, εἶνε τὸ κομμωτήριόν της τὸ μυστηριῶδες καὶ πολυδαίδαλον. Ὀνομάσατέ το χημεῖον, ἀλχημιστικὸν ἐργαστήριον, ξανοποιεῖον, θαυματοποιεῖον, ἀνθρωποπλαστεῖον, ὅπως θέλετε.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ φιλάρεσκος, καὶ ὅταν πρόκηται νὰ συμβουλευθῇ καὶ ὅταν ἀκόμη πρόκηται νὰ ἀνατρέψῃ τοὺς ὅρους τῆς φιλοκαλίας, εἰσέρχεται αἴφνης ἐκεῖ τὴν πρωΐαν ἀσχημάτιστος ἔτι καὶ ἄμορφος, ὡς πρόπλασμα ἐκ πηλοῦ διαρρέον εἰς χεῖρας γλύπτου, ἄνευ ὡρισμένων γραμμῶν καὶ διαχρώσεων καὶ ἀνατομικῆς ἀλληλουχίας, καὶ μετά τινας ὥρας κατορθοῖ νὰ ἐξέλθῃ περικαλλὴς, ἀγαλματώδης καὶ ἀρρόπλαστος, ἀκτινοβολοῦσα, θκμβοῦσα, σαγηνεύουσα· πῶς κατορθώνει νὰ γίνεται ὁ Φειδίας, ὁ Ἀπελλῆς, ὁ Ῥαφαὴλ τοῦ ἰδίου της κάλλους, αὐτὸ εἶνε μυστήριον, τὸ ὁποῖον οὔτε ἐλύθη οὔτε συμφέρει ποτὲ νὰ διαλευκανθῇ—ὑπὸ τὰ ὄμματά μας τοὐλάχιστον.

Ἐκεῖ λοιπὸν εἰς τὰ ἀνεξερεύνητα βάθη τοῦ καλλιτεχνικοῦ της σπουδαστηρίου, ἡ φύσις ἡ μοχθηρὰ καὶ παράλογος, ἐνδίδει, νικᾶται, ἐκβιάζεται, τροποποιεῖται, ἐξευτελίζεται, συμπληροῦται καὶ γελοιογραφεῖται πολλάκις. Ὅ,τι ἐκείνη παρέλειψε, χρώματα ῥόδινα, γραμμὰς καμπύλας, συμμετρίαν εἰς τὰς λεπτομερείας, πλαστικότητα, λεπτοφυΐαν, διαφάνειαν, χάριν, σφρῖγος, περιπάθειαν, ὅλα, ὅλα τελειοποιεῖ ἡ φιλάρεσκος θαυμάσια, συμπληροῦσα τοὺς ὀδόντας, τὰ κενά, τὰς ἀποψιλώσεις, τὰ σχάσματα, τὰς ἀμβλύτητας, τὰς ἀποκεκρουσμένας γραμμάς, τὰ ἀπεξεσμένα χρώματα, πλὴν τῶν ἐτῶν της, τὰ ὁποῖα μένουν καὶ πρέπει νὰ μένουν ἐσαεὶ ἀσυμπλήρωτα...

* *
*

Καὶ διατί ὄχι;

Τὸ δόγμα της, ἡ σημαία της, ἡ θρησκεία της εἶνε τὸ ἀρέσκειν καὶ μόνον τὸ ἀρέσκειν. Δι' ὅλων τῶν μέσων, λογικῶν ἢ παραλόγων, ἀδιάφορον.

Ὅλα τὰ ἄλλα εἶνε ἀνησίαι, ἀνοικονόμητοι ἀνησίαι, τὰς ὁποίας ἐπενόησεν ἀναμφιβόλως ἡ στιελώδης καὶ ἐρρυτιδωμένη φιλοσοφία τῶν νυσταλέων καὶ βραδυκινήτων συζύγων.

Διότι, πρὸ παντὸς ἄλλου, ἡ φιλάρεσκος κατενόησε μίαν ἀλήθειαν ἀδιαφιλονείκητον· ὅτι δηλ. ἡμεῖς οἱ ἄνδρες, εἰ καὶ ἀποτελοῦμεν τὸ ἄσχημον ἥμισυ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους — διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι αἱ γυναῖκες, καὶ μάλιστα αἱ φιλάρεσκοι, ἀποτελοῦν ἑκοῦσαι, ἄκουσαι, ἀείποτε τὸ ὡραῖον φῦλον — μετὰ ἡδονικωτέρας ἐν τούτοις λαιμαργίας ῥοφῶμεν θελκτικὰς ἀνησίας ἀπὸ εὔμορφα καὶ ἡδυπαθῆ χείλη μᾶλλον, ἢ μεταφυσικὰς θεωρίας καὶ συζητήσεις περὶ Θουκυδίδου, τριζούσας, ὡσεὶ ξύλον ὑπὸ πρίονα, διὰ μέσου προπετῶν χαυλιοδόντων, ἀπὸ ἐξοιδηκότα ἢ ἀπεστραγγισμένα χείλη καὶ ὑπὸ φθινοπωρινὰς καὶ γωνιώδεις παρειάς, μολονότι καὶ ὑπὸ τοιαύτας τρομακτικὰς ὀπωσοῦν συνθήκας οὐδεμία γυνὴ ὑποχρεοῦται νὰ μὴ ἦνε ἡ ὡραιοτέρα ὀπωσδήποτε καὶ θελκτικωτέρα πάσης ἄλλης.

* *
*

Δὲν ὑπάρχει συνταγή, σκευασία, συνονθύλευμα καλλυντικόν, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ πληροῖ τὴν φαντασίαν καὶ τὸ κομμωτήριόν της. Ὅλα τὰ ἐκχυλίσματα, τὰ βάμματα, τὰ ὀξέα, τὰ ἀρωματικὰ ὕδατα, τὰ γαλακτώματα, τὰ ἄνθοδμα, ὅλα, ὅλα

ΣΚΗΝΗ Α'.

Η ΜΗΤΗΡ, ὅταν ἡ θυγάτηρ βεμβάζῃ εἰς τὴν αἴθουσαν.

ἀνεξαιρέτως εἶνε ἐκεῖ, εἰς τὸ ἰδιαίτερόν της μουσεῖον ἀποτεθησαυρισμένα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν λείπουν λαβίδες, ψῆκτραι, φιάλια, πυξίδες, πυράγραι, ἄμβυκες, ψεκαστῆρες, κονιάματα, χρωστῆρες, ὅ,τι δήποτε. Δι' αὐτῶν σχεδιάζει ἀδιαλείπτως, χρίει, βάφει, διαγραμμίζει, λαξεύει τὸ στῆθος, τὰς παρειάς, τὰς ὠλένας, τοὺς ῥώθωνας, τὰ βλέφαρα, ἀνανεουμένη καθ' ἑκάστην, ἀναθάλλουσα, μαρμαίρουσα, καταπλήττουσα, ὡς ὀπτασία, ὡς φανταστικότης ἀπίθανος.

Καὶ ἔχει δίκαιον, ἀφοῦ ἡ φύσις γηράσασα ἢ βαρυνθεῖσα λησμονεῖ ἐνίοτε τὰ ὡραῖά της ἔργα — καὶ ἡ φιλάρεσκος εἶνε τὸ τελειότερον ἀριστοτέχνημα τῆς δημιουργίας — καταλείπει δὲ ἡμετελεῖς κἄποτε μερικὰς λεπτομερείας εἰς τὸ σύνολον τοῦ σωματικοῦ της κάλλους, συνδυάζουσα αἴφνης διαυγεῖς ὀδόντας ὑπὸ φλυκταινώδη χείλη, ἢ δύο ἡφαίστεια ὀφθαλμῶν ὑπὸ ὀφρῦς φυγαδευθείσας καὶ ὁρατὰς διὰ μικροσκοπίου, ἄλλοτε πάλιν τοποθετοῦσα εὔτορνα καὶ γαλακτώδη στέρνα ἄνωθι πλαδαρᾶς καὶ ξεχειλιζούσης γαστρός, ἢ κάποτε ὑπεράνω μικρογραφικῆς ὡς λαιμοῦ φιάλης, ὀσφύος, ἐπίπεδα, ῥωμαντικὰ καὶ μονονοὺ δυστεχνίαστα στήθη.

ΣΚΗΝΗ Β'.

Η ΚΟΡΗ ὅταν ἡ μήτηρ βεμβάζῃ εἰς τὸ πλυσταρεῖον.

Καὶ ἰδοὺ ὅτι ἡ φιλάρεσκος ἐπιδιορθοῦσα τὰς ἀθώας αὐτὰς ἐλλείψεις φιλοτεχνεῖ καὶ ἐξιδανικεύει ὅ,τι ἡ φύσις ἐλησμόνησε νὰ συμπληρώσῃ, ἡ κακή.

* * *

Καὶ δὲν ὑπάρχει κλασικώτερος ἠλίθιος εἰς τὰ ὄμματα τῆς φιλαρέσκου εἰμὴ ὁ ἀξιῶν μετὰ σοβαρότητος ὅτι ὅλαι ἐκεῖναι αἱ λεπτομέρειαι τοῦ ἀφρώδους κάλλους της—ἰδιοκτήτου ἢ δανεικοῦ, δὲν σημαίνει— τὸ στόμα, αἱ χεῖρες, οἱ μαστοί, οἱ πόδες, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐδόθησαν ὑπὸ τῆς ἀριστοτέχνιδος φύσεως, ὄχι διὰ νὰ σκορπίζωσι φλόγας, ἀσπασμούς, περιπτύξεις, ἠλεκτρισμοὺς ἔρωτος, φρικιάσεις ἡδυπαθείας, αἴγλην καὶ θάμβος καὶ μαγείαν, ἀλλὰ πρὸς μόνον δῆθεν τὸν χυδαῖον σκοπὸν τοῦ νὰ μασῶσι, νὰ ῥάπτωσι, νὰ πταρνίζωνται, νὰ θηλάζωσι καὶ νὰ κινῶσι τὰ λίκνα τῶν νηπίων της.

Ἂς παραληροῦν ὅ,τι θέλουν οἱ ἀνάπηροι ἠθικολόγοι καὶ οἱ ἀναφαλαντίαι καὶ ῥευστοποιημένοι σύζυγοι.

Ἡ φιλάρεσκος δικαιοῦται νὰ ἦνε, νὰ γίνῃ, νὰ αὐτοσχεδιασθῇ, καὶ νὰ πιστεύῃ ἀκόμη ὅτι εἶνε ὡραία. Τελείωσε!

* * *

Ἡ ταλαίπωρος!

Εἰς ὁπόσας καὶ οἵας θυσίας καὶ ἀποκαρτερήσεις δὲν ἐκβιάζει ἑαυτὴν ἀδιαλείπτως, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ τέρψῃ — ἐκ τοῦ ἐγγὺς ἢ ἐξ ἀποστάσεως, ἀδιάφορον — τὰ βλέμματα καὶ τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν τῶν ἀχαρίστων, διότι βεβαίως τί ἄλλο σκοπεῖ ἡ ἀτυχὴς εἰμὴ νὰ παροξύνῃ ἐν ἡμῖν τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ἀκόρεστον δίψαν τοῦ ὡραίου;

Ὦ! ἔπρεπε νὰ γνωρίζωσιν οἱ ἄνδρες οἱ κακόγλωσσοι τί κοστίζει πολλάκις εἰς τὴν φιλάρεσκον ἡ ὡραία αἴφνης ἐκείνη ἀδιόρατος γραμμὴ τοῦ κάτω χείλους, ἡ ἐλαφρὰ ἐκείνη ὑπόχρωσις τῆς παρειᾶς, τὸ σαγηνευτικὸν ἐκεῖνο χαριτωμένον ἡμιάνοιγμα τοῦ στόματος, ἡ μικρὰ ὑπὸ τὰ μῆλα σχασμή, ἐν ᾗ ἐμφωλεύουσι χίλιοι ὁμοῦ ἔρωτες· ἡ εἰκονικὴ θέσις τῆς κεφαλῆς ἢ τῆς χειρὸς ἢ τῶν στέρνων· ἡ εἰς φανταστικὰς γραμμὰς διευθέτησις τῶν προμετωπίων τριχῶν, αἱ ὁποῖαι προξδίδουν τόσην προσοπτικὴν φωτοσκίασιν εἰς τὴν ὅλην μορφήν της· ἡ ἐπιτυχὴς ἐκείνη ῥιπὴ τοῦ βλέμματος, ἡ ὁποία καρφόνει πᾶσαν καρδίαν· ἡ καλλιτεχνικὴ πτύχωσις μιᾶς ταινίας, ὁ συνδυασμὸς τῶν χρωμάτων, καὶ πᾶσα ἐν γένει λεπτομέρεια συγχεομένη ἐν τῷ συνόλῳ· ὤ! ἔπρεπε νὰ γνωρίζωσι πόσας νύκτας ἠγωνίσθη, πόσας συγκινήσεις ἐλπίδων, φόβου, προσδοκίας ἠσθάνθη καὶ πόσα μέσα ἀλληλοδιαδόχως ἐδοκίμασε διὰ νὰ ἐναλλάξῃ εἰς ἡδεῖς τόνους τὴν φωνήν της, ἡ ὁποία εἰσδύει εἰς τὴν τὴν ψυχήν μας καὶ μᾶς συγκινεῖ· εἰς ἐκφραστικὰς στάσεις τὸ παράστημά της, τὸ ὁποῖον προκαλεῖ περιπτύξεις· εἰς ἀγαλματώδη πλαστικότητα τὰ στέρνα, τὰ ὁποῖα μᾶς παραφέρουν εἰς μέθην ἐρωτοπαθείας, ὤ! ἔπρεπε νὰ γνωρίζωσιν ὅλα αὐτὰ οἱ ἄνδρες οἱ φλύαροι, διὰ νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι ἡ φιλάρεσκος, καὶ τῶν ἠθοποιῶν ἀκόμη πλειότερον, εἶνε ἡ πολυπαθεστέρα μάρτυς ἐξ ὅσων ποτὲ ἀνέγραψαν τὰ μαρτυρολόγια τῶν Καζαμιῶν.

*
* *

Καὶ τί δὲν ὑφίσταται ἡ ταλαίπωρος!

Δυνατὸν αἴφνης νὰ αἰσθάνεται κνισμοὺς πείνης ἢ νὰ ἀκούῃ τὸ μικρόν της βρέφος κλαυθμηρίζον ἐκεῖ που εἰς καμμίαν γωνίαν τοῦ ἄλλου δωματίου, καὶ αὐτὴ διὰ νὰ θέλξῃ ἡμᾶς τοὺς ἀγνώμονας εἰς τὸν περίπατον, εἰς τὸν χορόν, εἰς τὴν συναναστροφήν, εἰς τὸ θέατρον, ὅπου θὰ τὴν συναντήσωμεν μετ' ὀλί-

γον, λησμονεῖ καὶ τὴν πεῖναν καὶ τὸ φίλτρον της, καὶ ἀποκαθηλοῦται ὥρας ὁλοκλήρους πρὸ τοῦ κατόπτρου της, ἀσθμαίνουσα καὶ ἱδρῶτι περίρρυτος, καὶ ἀγωνίζεται, αὐτοσχεδιαζομένη ἀνὰ πᾶν δευτερόλεπτον, νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ὡραιοτέραν στάσιν ἐκ τῶν χιλίων, ἃς συμβουλεύεται ἐκ τοῦ Mode Illustré, καὶ ἀναλίσκεται ἵνα εὕρῃ τὴν εἰκονικωτέραν καὶ σκηνικωτέραν θέσιν, δι' ἧς θὰ μᾶς σαγηνεύσῃ, θὰ μᾶς θέλξῃ, θὰ μᾶς μεθύσῃ εἰς ἐρωτικὰς διαχύσεις πλειότερον.

* * *

Κάθηται λ. χ. εἰς τὸ δεῖπνον τὸ ἑσπέρας μὲ ἄπληστον ὄρεξιν νὰ καταβροχθίσῃ τὸ ἐκλεκτὸν φαγητόν, διὰ τὸ ὁποῖον μετὰ μυρίων θωπειῶν ἐμάλαξε τὴν δυσκαμψίαν τοῦ συζύγου. Ἠκόνισεν ἤδη τοὺς ὀδόντας, ὁσάκις ἔχει ἢ δὲν ἔχει τοιούτους, καὶ κρατεῖ τὴν περόνην ἑτοιμος νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ ἀχνίζοντος πινακίου της, ὁπότε ἐμφανίζεται ἡ ὑπηρέτρια ἀγγέλλουσα ὅτι ἡ κυρία δεῖνα τοὺς παρακαλεῖ νὰ μὴ λείψωσιν ἀπὸ τὴν μικρὰν ἑσπερίδα ἣν θὰ δώσῃ μετὰ μίαν ἢ δύο ὥρας. Καὶ ἡ περόνη, ὡς δι' ἀοράτου ἠλεκτρικοῦ σπασμοῦ, πίπτει αὐτομάτως ἐκ τῶν χειρῶν της, ἡ ὄρεξις κόπτεται διὰ μιᾶς καὶ ἀναγκάζεται νὰ μείνῃ νῆστις, διότι, πῶς θὰ δυνηθῇ ἔπειτα νὰ περισφίγξῃ τὴν ὀσφύν της, τὸν στόμαχον, τὴν κοιλίαν, τοὺς πνεύμονας, ἐπὶ τὸ γραφικώτερον καὶ κομψότερον;

* * *

Τῇ ψιθυρίζουν αἴφνης ἀφ' ἑσπέρας ὅτι ὁ ἐπικείμενος τοκετὸς παραβλάπτει τὰς συμμετρικὰς ἁρμονίας τοῦ σώματος, διότι διπλασιάζει πιθανὸν τὴν διάμετρον τῆς ὀσφύος, ἐξοιδαίνει τοὺς χόνδρους, διαστέλλει τὰς ὀστεώσεις, ῥευστοποιεῖ εἰς πλαδαρότητας τὰ στήθη, καὶ δὲν ἠξεύρω τί ἄλλου εἴδους ἀκόμη κακούργους συνεπείας διαπράττει. Καὶ ἡ πολυπαθής μας, ἡ ταλαίπωρος φιλάρεσκος, ἡ ὁποία μεριμνᾷ ἀδιαλείπτως πῶς νὰ μὴ προσκρούσῃ ἐπ' ἐλάχιστον εἰς τὴν καλαισθησίαν ἡμῶν τῶν ὀπαδῶν τοῦ ἀσχήμου φύλου, ἄρχεται τότε σχεδιάζουσα τίνι τρόπῳ νὰ ἀποσοβήσῃ τὴν μοχθηρὰν πάλιν αὐτὴν κακοβουλίαν τῆς φύσεως, ἡ ὁποία διενοήθη νὰ τὴν καταστήσῃ μητέρα ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ κάλλους καὶ τῶν θελγήτρων της, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐνδιαφέρουσι πλειότερον. Καὶ βυθίζεται ὅλην τὴν νύκτα εἰς μελαγχολικὰς σκέψεις καὶ ζοφερὰν ἀπελπισίαν, ἕως οὗ, τύχῃ ἀγαθῇ,

τὴν πρωΐαν ὁ ἰατρὸς τὴν διαβεβαιοῖ ὅτι τοὐναντίον ἡ ἐγκυμοσύνη εἶνε διὰ τὸν ὀργανισμὸν ὅ,τι ἡ καλλιέργεια εἰς τὰς ἀγόνους χέρσους καθιστῶσα αὐτὰς θαλερὰς, εὐχήμους, σπαργώσας, σφριγηλάς. Καὶ αὐτὴ ἡ ταλαίπωρος κλυδωνίζεται τώρα πάλιν εἰς νέας ψυχολογικὰς διακυμάνσεις, ἠναγκασμένη νὰ ὀνειροπολῇ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὰς συγκινήσεις καὶ τὰ θέλγητρα τῆς μητρότητος, ἐνοχλοῦσα συχνὰ τὴν μαίαν, ἢ καὶ τὸν ἴδιον ἰατρόν της, ὅπως ἐπιταχυνθῇ τέλος πάντων τὸ εὐφρόσυνον γεγονὸς τῆς ἐγκυμοσύνης . . . .

* * *

Ἡ ἀτυχής! Καὶ μήπως τῇ ἐπιτρέπεται ποσῶς ἡ ἐλευθέρα καὶ αὐτόματος ἐκδήλωσις τοῦ ἐσωτερικοῦ της ἐγώ, καθ' οὗ παλαίει ἀδιακόπως, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ μὴ προσκρούσῃ εἰς τοὺς ἀμειλίκτους ὅρους τοῦ ἀρέσκειν;

Ἂν τῇ εἴπωσιν ὅτι ὁ γέλως καὶ ἡ εὔθυμος ἔκφρασις τοῦ προσώπου δὲν τῇ προσιδιάζει εἰς τὴν χάριν τῆς ὅλης ἐκφράσεως, ὑποχρεοῖ ἑαυτὴν νὰ φαίνηται σοβαρὰ καὶ ἀγέλαστος καὶ εἰς τὰς κωμικωτέρας ἀκόμη περιστάσεις. Τῇ λέγουν αὔριον ὅτι τὸ πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν της ἀκτινοβολεῖ πλειότερον ὅταν λούεται εἰς δάκρυα, διακρυσταλλούμενα ἐπὶ τῶν παρειῶν της ὡς ἀδάμαντες, καὶ ἰδού, αὐτὴ ἐκζητεῖ ἐφεξῆς εὐκαιρίαν διὰ νὰ συγκινηθῇ, διὰ νὰ κλαύσῃ, διὰ ἐκραγῇ εἰς δάκρυα.

Ἀλλ' ἐὰν αἴφνης τὴν διαβεβαιώσουν μεθαύριον ὅτι τοὐναντίον τὸ δακρύβρεκτον πρόσωπον δὲν τῇ ἁρμόζει, ἀναγκάζεται τότε πάλιν νὰ πνίγῃ τὰ δάκρυά της, καὶ ὅταν ἀκόμη παρίσταται εἰς κηδείαν, εἰς μνημόσυνον, εἰς ἐκφορὰν νεκροῦ, ὁπότε ὀφείλει ὁπωσδήποτε νὰ χύσῃ μερικὰ δάκρυα, ἀπαραίτητα ὁπωσοῦν ἂν μὴ εἰς τοὺς ἰδίους ἀλλ' εἰς τοὺς ξένους τοὐλάχιστον ὀφθαλμούς,

Καὶ ὁ ἀγὼν αὐτὸς ἐξακολουθεῖ ἀδιάλειπτος, ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, ἀνὰ πᾶν βῆμα, καθ' ἑαυτῆς, κατὰ τῆς φύσεώς της, κατὰ τῆς ῥαπτρίας της, τοῦ κομμωτοῦ της, τοῦ ὑφασματοπώλου, καθ' ὅλου τοῦ κόσμου, καθ' ὅλων τῶν στοιχείων.

Διότι, παραδόξως κανείς, κανεὶς ἐξ ὅσων τὴν περιστοιχοῦν καὶ μεθ' ὅσων συναλλάσσεται εἰς τὰ ζητήματα τῆς φιλοκαλίας, δὲν ἔχει τὴν λεπτὴν καλαισθησίαν της. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ φωτογράφος της, ἔπειτα ἀπὸ τόσας ἀποπείρας καὶ συζητήσεις καὶ ῥήξεις, δὲν κατόρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ τελείαν τὴν φωτογραφίαν

της, ἡ ὁποία πιθανὸν νὰ ἦνε καθ' ὅλα ὁμοία καὶ πιστὴ πρὸς τὸ πρωτότυπον, ἀλλ' οὔτε τὰς γραμμὰς τῆς ῥινὸς ἐξιδανίκευσε διόλου, ὁ ἐλεεινὸς, οὔτε τὸ στόμα ἐφιλοτέχνησε μικρόν, ὁ γελοῖος, οὔτε τὰ ὦτα περιώρισεν εἰς συμμετρικὴν ἀναλογίαν, ὁ βλάξ, οὔτε εἰς τὸ βλέμμα ἔδωκε βαθεῖαν ἔκφρασιν, οὔτε τίποτε. Καὶ ἂν ἀκόμη ὅλοι οἱ φωτογράφοι τοῦ κόσμου εὑρίσκοντο σύμφωνοι ὡς πραγματογνώμονες, αὐτὴ ὅμως θὰ διεμαρτύρετο ὅτι τοιαύτη εἰκὼν δὲν τῇ ὁμοιάζει, οὔτε πρέπει νὰ τῇ ὁμοιάζει διόλου!

* *
*

Εἰς τὰς συναναστροφάς, τὰς ἑσπερίδας, τοὺς χορούς, φροντίζει ἑκάστοτε νὰ τοποθετῆται οὕτως ὥστε τὸ φῶς τῶν πολυελαίων ἢ τῶν λαμπτήρων νὰ πίπτῃ ἐκ τοῦ πλαγίου, διαγωνίως ἢ καθέτως, κατὰ τοὺς κανόνας πάντοτε τῆς προοπτικῆς, καθ' οὓς ἄλλως τε καὶ οἱ καλλιτέχναι τοποθετοῦσι τοὺς πίνακας καὶ τὰ ξόανά των διὰ τὸ καταλληλότερον τῆς φωτοσκιάσεως. Καὶ διὰ τοῦτο πᾶσα στάσις, πᾶσα κλίσις, πᾶσα κίνησις, πᾶσα θέσις τῆς χειρός, τῆς κεφαλῆς, τῶν ποδῶν, τοῦ κορμοῦ, ἀποτελεῖ καὶ ἀνὰ μίαν εἰκόνα ἀξίαν τοῦ χρωστῆρος καὶ τῆς σμίλης ἀριστοτέχνου.

*
* *

Καὶ εἰς ἀντάλλαγμα ὅλων αὐτῶν τῶν μαρτυρίων, ὅλου αὐτοῦ τοῦ ἡρωϊκοῦ καὶ ὑπερανθρωπίνου καὶ ὑπερφυσικοῦ ἀκόμη —ἂν θέλετε—ἀγῶνος, ὃν δοκιμάζει ἀεννάως δι' ὅλης τῆς ζωῆς, τί μᾶς ζητεῖ ἡ ταλαίπωρος, διὰ νὰ ἦνε τρελλή, ἔξαλλος, μεθυσμένη ἀπὸ εὐτυχίαν;

Ἔρωτα; ἀγάπην; πίστιν; ἀφοσίωσιν; στοργήν; ὑπόληψιν;

Τίποτε, τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτά. Ἡ φιλάρεσκος δὲν ἀξιοῖ τοιαύτας θυσίας. Τὰς χαρίζει διὰ πᾶσαν ἄλλην· τὸ ἰδανικὸν τῆς εὐδαιμονίας της, τὸ ἄωτον τῆς φιλοδοξίας της εἶνε τόσον ὀλιγαρκές, τόσον ἀνέξοδον, τόσον εὔκολον, τόσον δυνατόν, ὥστε θὰ ἦτο ἀχαριστία, θὰ ἦτο ἀπανθρωπία, θὰ ἦτο ὠμότης νὰ τὸ ἀρνῆταί τις.

Αὐτὴ δὲν ζητεῖ εἰμὴ ψιθύρους θαυμασμοῦ καὶ ἐπιφωνήματα ἐκπλήξεως, ὅταν διέρχεται ἐνώπιόν σας. Ἀρκεῖ νὰ ἀποθαυμά-

σητε τὰ καθ' ἕκαστα τῆς καλλονῆς της, τῶν κόσμων της, τῶν ἱματισμῶν της.

Εἴπατέ τῃ ὅτι τὸ στόμα της εἶνε ὅμοιον, ὄχι πρὸς στόμιον λαγήνου, πρὸς Θεοῦ! ἀλλ' ὑπέρτερον ἐκείνου τῆς εἰκόνος τῆς Φορναρίνας τοῦ Ῥαφαήλ, καὶ θὰ τὴν ἠλεκτρίσητε ἀπὸ εὐδαιμονίαν. Ἰσχυρισθῆτε ὅτι αἱ γραμμαὶ τῆς ῥινὸς καὶ τοῦ μετώπου ἀποτελοῦν, ὄχι αἴφνης ὀρθὴν ἢ ἀμβλεῖαν γωνίαν, ἀλλὰ τὴν μεγαλοπρεπεστέραν ἑλληνικὴν κατατομήν, ἣν συνηντήσατε εἰς ἀρχαῖα ἀγάλματα, καὶ θὰ ἀναλυθῇ ἐκ χαρᾶς. Διαβεβαιώσατέ την ὅτι οὐδέποτε συνηντήσατε φωτεινότερα ὄμματα, ἡδύτερα χείλη, κομψότερον ἀνάστημα, λεπτοφυέστερον πόδα, καὶ ἐν γένει θελκτικώτερον σύνολον καὶ θὰ πετάξῃ ἔμπροσθέν σας ἀπὸ εὐδαιμονίαν.

Αὐτὰ εἶνε ἱκανὰ νὰ τὴν ἀποζημιώσουν δι' ὅλας τὰς βασάνους της. Ἀρκεῖ νὰ τὴν θαυμάζωσι πανταχοῦ, νὰ ἐπισύρῃ ὅλων τὰ βλέμματα, νὰ ὁμιλῶσι περὶ τοῦ κάλλους της, περὶ τῶν θελγήτρων της, τῶν ἐσθήτων της, τῶν ἀδαμάντων της· ἀρκεῖ τὴν ἐπιοῦσαν ἑκάστου χοροῦ νὰ ἀναγινώσκῃ εἰς ὅλας τὰς πρωϊνὰς ἐφημερίδας διεξοδικὰς καὶ ἐνθουσιώδεις περιγραφὰς τῆς καλλονῆς της καὶ τῶν στολισμῶν της, ὅτι ἦτο τὸ ἄστρον, ὁ Γαλαξίας, ἡ βασίλισσα, ἡ θεότης τῆς συναναστροφῆς, καὶ θὰ συμπληρώσητε ὁλην, ὁλην τὴν εὐδαιμονίαν της. Οὔτε θέλει, οὔτε ἐννοεῖ, οὔτε ζητεῖ ἄλλην. Τί ἁπλούστερον, τί εὐωνότερον τῆς εὐτυχίας ταύτης;

* *
*

Θεωρῶ παρέλκον νὰ ἐπαναλάβω ᾧδε τὴν τετριμμένην ῥῆτραν ὅτι διὰ τὴν φιλάρεσκον οὔτε ἀσχημία οὔτε γῆρας ὑπάρχει. Ὁ χρόνος, ὅστις ἑκάστοτε ἔρχεται φιλοδωρῶν εἰς ὅλον τὸν ἄλλον κόσμον ῥυτίδας, ἀποψιλώσεις, φαλάκρας, νυσταλγίας, ῥευματισμούς, ποδάγρας, δυσκαμψίας καὶ ῥευστότητας, τοὐναντίον ἐπὶ τῆς φιλαρέσκου, διὰ λόγους μυστηριώδεις καὶ ἀνεξερευνήτους, ἐξασκεῖ ἀντίθετον ἐπιρροήν, διότι τὴν ἀνανεοῖ, τὴν ἀνακαινίζει τὴν μεταπλάττει ὁλονὲν δροσερωτέραν, θαλερωτέραν, ὡραιοτέραν. Ἀλλ' ἄν ποτε, κατὰ τὰς ἐσχατιὰς τῆς ζωῆς, ὄχι βεβαίως τοῦ γήρατος, ἐμφανισθῇ τὸ εἰδεχθὲς μορμολύκειον τοῦ θανάτου, ἡ φιλάρεσκος θὰ ἰλιγγιάσῃ ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ αὐτοῦ, ὄχι

διότι θὰ ἀπωλέσῃ τὴν ζωὴν καὶ τὸν ἥλιον καὶ τὸ θέατρον τῆς φύσεως καὶ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ὅτι θὰ μεταβληθῇ εἰς τέφραν καὶ σκιὰν τὸ κάλλος της, διὰ τὸ ὁποῖον τόσον, τόσον πολὺ ἐμόχθησε καὶ ἠγωνίσθη καθ' ὅλον τὸν βίον. Καὶ ὅταν μέλλῃ πλέον νὰ ἐπιστῇ τὸ μοιραῖον τέλος, νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ στόμα, ἡ τελευταία ἱερὰ διαθήκη, τὴν ὁποίαν ψυχορραγοῦσα θὰ καταλίπῃ εἰς τοὺς οἰκείους, θὰ εἶνε βεβαίως νὰ στολίσωσι τὸ λείψανον καὶ τὸ φέρετρόν της διὰ πάσης φιλοκαλίας, διὰ νὰ ἀποθάνῃ ἥσυχος ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ὅτι καὶ νεκρὰ ἀκόμη ὑπῆρξεν ἀπαραμίλλως καὶ μυθωδῶς ὡραία!...

Η ΓΙΑΣΕΜΙΑ ΜΗΤΕΡΑ

Ἡ τιμημένη γιασεμιά, — σὰν τὴν καλὴ μητέρα
Πῶχει ἀξέβγαλτο παιδί, —
Κάθε κουκὶ στὸν κόρφο της τὸ κρύβει τὴν ἡμέρα
Τοῦ ἥλιου 'μάτι μὴν τὸ ἰδῇ.

Μὰ σὰν ἀνοίξουν, κάτασπρα καὶ μυρωδάτ' ἀστέρια,
Τοὺς δίνει φίλημα ὑστερνό,
Καὶ τὰ σκορπίζει εἰς τὴ γῆ μὲ τρομασμένα χέρια
Μνῆμα νὰ βροῦν παντοτεινό

— Ἀρχοντικά μου γιασεμιὰ σᾶς πρέπανε παλάτια,
Μὰ κάλλια μνῆμα εἰς τὴ γῆ,
Παρὰ ὁ ἥλιος νὰ σᾶς 'δῇ μὲ φλογισμένα μάτια
Ὅταν ξυπνήσῃ τὴν αὐγή..

Ι. ΜΑΡΑΝΟΣ